

Nro. 12.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből Kedden Augustus 11-ik napján 1812-dik
esztendőben.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Magyar Ország.

Soprony Vármegyéből, Julius 27-dik napján.
Ezen nemes Megyének néhány helységeiben mér-
gesen uralkodott a' múlt hónapokban a' himlő,
mivel sok ártatlan gyermekeket küldött a' más
világra. — Nagy Czeuk mező városban tapaszt-
altván azt az anyák, hogy mingyárt a' himlő
béérkezésének kezdetébec, a' helységben három
himlős gyermek között kettő is elhalna, tsak ha-
mar elfogadták a' Nagy Méltóságú Gróf Sechényi
Földes uraságjoknak tanátsát, hogy tudniillik ól-
tatnák - bé a' mentő himlővel magzatjaikat. Di-
tsekedni lehet ezen anyáknak okosságával a'
két Magyar hazában, mivel tsőportossan hordták
gyermekjeiket a' helyben lévő Chirurgus Smetara

úrhoz a béoltás végett. Ugyan ez az Úr a Gróf Sechényi Lajosné Eő Nagyságának buzgó rendelkezéséből Horpácson hasonló előmenetellel folytatja ez idén is mint a múlt esztendőben a mentő himlőnek béoltását.

Reményleni lehet, hogy valamint ezen anyák, úgy azok is, kik ezeknek bizonyítása után meggyőződnek már arról, hogy ha öszsfektetődik is a mentő himlővel béoltott gyermek a más féle himlőző gyermekkel, még sem ragad rája a gonosz himlő, jövendőben soha egy magzatjokat sem hagyják a nélkül, hogy bé ne oltatnák, sőt lelki esméret ellen való vétkeknek tartanák, ha ezen áldott és megbetsúlhetetlen talál-mánnyal gyermekeiknek életben való megtartások végett nem élnének.

Hadi Történetek.

Folytatása a Fr. nagy armádtól érkezett hívatul szerént való tudósításoknak.

Hetedik tudósítás, köll Wilnában Julius 16-dikán: —,

„Ő Cs. Felsége egy sántzokkal és hattériákkal körülvéttetett lóger állittat-fel a *Wilia* vízének jobb partyán, 's azon a hegyen, a hol a Jagellók' régi kastélya volt, fellegvárt épített — A *Wilián* két álló hídát építenek; három hajós hídak már készen vannak rajta. Jul. 8-dikán azon a helyen, a hol ez a sántzos lóger készül, a Marschal *Mortier* és *Levevre* vezérlések alatt lévő testőrző seregeknek mustrájokat tartotta a Császár. Magn kimutatások által közönséges bámúlást gerjesztettek a seregek. — Marschal *Magdonalá*, Samogitzának *Rosienis* nevű fő városából a maga fő; hadi szállásáról Bányó

Ricardót Lengyel Országának ezen leg szebb és termékenyebb tartományában Jul. 4-dikén *Poniewitz*hez előre küldötte, midőn ugyan akkor *Pruszsus* Generális *Kleist* *Szawle* felé. *Joanneret* pedig *Teisew* felé küldettettek. Gen. *Kleist*, mint-hogy az ellenség *Szawle*t nagy sietséggel elhagyta 's ott lévő magazinumait felégette. Vala, csak egy Ország Huszárt foghatott el. Gen. *Ricardó* ellemben olyan szerentsés volt, hogy 6-dikban jó reggel *Poniewitz*be érkezvén, az ott lévő 30 ezer mázsa lisztből álló magazinumokat megmentette; 160 embereket 's ezek között 4 tisztet elfogott. Ez az expeditzió a' *Pruszsiai* ügy nevezett *halál fejű* Huszároknak, kik közzül egy tsoporra ez a' munka volt bízattatva, nagy dítsőségekre szolgált. A' Hadnagyot: ezentsoport komendánsát, két altiszteket, és egy Brigadirost, a' Betsülettégió tüznerivel ajándékozta meg a' Császár. —

„A' *Samogitjai* lakosok megkülömböztetett hazafiúságot mutatnak; egygyel több okok is van arra, mint más Lengyel lakosoknak, azért, hogy ők szabadok voltak, a' földjök is gazdag, és ezelőtt még gazdagabb volt: hanem Lengyel országnak elbukásával az ő állapotjok is megváltozott. Minekutánna *Katalin* a' leg szebb jószágokat a' *Szubowoknak* ajándékozta, a' parasztok szabad emberekből, a' mik addig voltak, rabszolgákká lettek. Azon oldalról való út által, mellyet az ármáda *Willna* felé tett, ez a' szép tartomány megkerültetvén, nem sok kárt vallott, melyre nézvé nagy hasznára fog lenni az ármádának. Azon 2000 lovaknak kipótolatlásokra, mellyek az ármádánál elvesztek, más

két ezrek vannak útban. Feles magazínok megtartattak. Az által, hogy az ármáda *Kownótól* Willnához és innét Dünaburg és *Minsk* felé vette útját, az ellenség mindenütt elhagyni kéntelenítetett: a' *Niemen* partját, a' melly vizen már most nagy számmal érkeznek *Kownóhoz* a' szállítványok. Ezen szempillantatban 150,000 mázsa lisztünk, 2 millio portzió kétszersültünk, 6000 mázsa riskásánk, sok pálinkánk, 600,000 mérő zabunk, van helyben; a' szállítványok egy másra érkeznek; a' *Niement* tsajkák borították el. —

„Az ármáda Jun. 24-dikén jött által a' *Niemenen*, 28 dikban Willnába érkezett a' Császár. Az első Napnyugoti Orosz ármáda a' *Sándor* Császár vezérlése alatt 9 gyalog és 4 lovas osztályokból áll. Státzióról státzióra kergettetvén, most *Drissa* előtt (a' *Dziszna* és *Düna* között) áll sántzal körül vétetett lógerben, a' hol a' *Nápolyi Király*, a' *Marschal Ney* és *Oudinot* ármádái, az első ármádának néhány osztályai, és a' *Gróf Nansouti* 's *Montbrun* lovas ármádái által állotta-el az ő mozdulásainak útját. A' *Hertzeg Pagratzion* alatt lévő ármáda még Jul. első napján *Kobrynben* állott. Két, t. i. a' 9-dik és 15-dik osztályok a' *Gen. Tormasow* vezérlése alatt még alább állottak (*Gallitzia* mellett). Annak első hallására, hogy a' *Fr.* seregek a' *Niemenen* által jöttek, magát ő a' *Platow* Kozákjaival öszszetsatolta, 's *Willna* felé indúlt. Midőn *Iwie* mellé érkezett, tudtára esett, hogy az út bé van zárva *Willna* felé. Által látta, hogy bolond bátorság lenne 's neki vesztire fogna szolgálni, ha az eleibe adatott parantsolatot telye-

sítené, minthogy Gróf *Grouchy*, Bárb *Pajel*, és Marschal *Davoust* már ide is megérkezett. Most már jobbra fordúlván *Sluck* felé folytatta útját, és nem tehet egyebet, hanem hogy a *Dnieperen* által menjen. Ez szerént 100 mértföldnyi távolság által vágattattak el egymástól a két Orosz ármádák. Az *Eckmühli* Hertzeg (*Davoust*) *Borisow* nevű erősséget a *Berescyna* mellett elfoglalta, a hol 600 mázsa puskaport, 16 ágyút's betegházakat talált. Itt sok magazinumok égtek el, hanem egy részek ezeknek is meg tartatott. Ezen hátrállások közben érték bé (mint a közelébbi M. Kurirban egy nem hivatalos tudósítás szerént említettett) *Mir* mellett *Nieswicz*től nem messze, a Lengyel lovasok a Kozákok háúlsó tsapatját, mellyel keményen meg verekedtek; kevesebb számok mellett is a Lengyelek győzedelmeskedtek. Kozák Generális *Gregoriew* elesett; 1500 Kozákok ölettettek vagy sebesedtek meg. A mi vesztésünk leg feljebb 500 emberből állott. A Lengyel könnyű lovasság leg nagyobb megrettenthetetlenséggel verekedett; számának kissebbségét bátorsága által pótolta ki. *Mir*be még azon napon bémentünk. A *Westphálini* Király fő hadi szállása Jul. 13-dikán *Niewietzben* volt.

A mi ezen hivatal szerént való tudósításokban elő forduló két nevezetesebb történeteket, t. i. a *Poniewietzi* magazinumoknak az égéstől való megmenttetéseket, 's a *Mir* városa környékein való verekedést illeti, ezeket így írják le bővebben a magános tudósítások. Az elsőről e'képpen ír a Párisi Monitor szerént egy Prusz-

szus tiszt, a' ki maga is jelen volt ezen expedicióban, az Obersteréhez: —,

„Oberster Úr! Hadnagy *Raven* és én az úr' rendelése szerint, a' mezőről, a' hol háltunk megindulván, az útról, mint parantsólva volt jobbra és balra tértünk. Útunkban a' szerentse egy ifjú Orosz Assessort hozott előnkbe, a' ki érántunk jó indulattal lévén, a' magazinumoknak állapotjuk felől leg derekabb tudósítást tett. Értésünkre adta, hogy a' város' közepén egy nagy kortsmaházban 40 Kozákok vannak szálvá; hogy a' magazinumokat tsak valami vén katonák őrzik fegyver nélkül, és hogy a' gyújtószerszámok azok mellett úgy vannak helybeztelve, hogy ha a' Frantzia seregek közelíteni telátóak, azonnal meg gyújtathassanak. *Nowidwor* nevű falú mellé érkezvén 's itt egy erdőbe elbúván, egy parasztot felköltöttünk, kitől azt a' tudósítást vettük, hogy ott tsak öt Kozákok vannak, a' kik *Poniewietz*ből küldettettek oda szélső vigyázatra. Mi ezeket a' kastélyban egy lövés nélkül meglepven, hátra küldöttünk, 's magunk *Poniewietz* felé tovább mentünk, a' hova megérkezvén lovainkat egy kevéssé megnyugtattuk. Hadnagy *Raven*, kinek meg volt parantsólva, hogy néhány emareknek elfoghatása után ne járjon, hanem inkább azon iparkodjék, hogy a' magazinumoknak meggyújtatásokat megakadályoztathassa, a' vezérlése alatt lévő sereget apró csapatokra osztotta, olly rendeléssel, hogy azonnal a' magazinumoknak essenek minden felől, a' strázsákat vagdalják -le, és arra vigyázzanak, hogy a' magazinumok meg ne gyújtassanak. Réám azt bírta a' Hadnagy Úr, hogy 20 Huszárokkal a'

kortsmaházban lévő Kozákokra üssek. A' város-
hoz jutván, oda sebességgel béváltattunk, a' hol
mindenek első álomban voltak, csak az Orosz
Biztos volt ébren némelly jádzó társaival a' *Pha-
raó* asztala mellett. Én ezzel semmit nem gou-
dolván a' kortsma eleibe vágattam, a' kapuk
és ajtók eleibe vígyázókat állítottam; a' Kozá-
kok lovaink' lórmája miatt felébredvén pistolyok-
ra kaptak, tüzelni kezdettek, mi is tüzeltünk
reájok; a' Kozákoknak egy része, gyalog és ló
háton, hátul az istálóból kiszökni iparkodott,
mellyre nézve én Huszárjaink közzül néhányat
a' lóról leszállítottam, kiktől a' Kozákok, a'
kik elfutni iparkodtak, többire mind sebet kap-
tak. A' tisztjek is lövést kapott a' tzombján,
melly miatt mint hallottam, két óra múlva meg
halt. Ezen alkalmatossággal a' mi Hadnagyunk
Raven Úr is megsebesedett. A' tzombján és ha-
sán három lántsa döfést kapott. Tizennyoltz
Kozákok egy szoba szegletébe álván, 's onnét
lántsáik által minden felé döfdösvén, kétségbe
esett vakmerőséggel védelmezték magokat a' se-
tétben. Kiáltottam, hogy hozzanak gyertyát; a'
parasztok akartak is hozni, hanem a' Kozákok
a' lántsájokkal őket elkergették. Én pisztolyok-
ból tüzeltettem a' Kozákokra, 's kardal vagdal-
tattam feléjük, hanem ók az alatt a' pintzébe le-
menő gráditsra vonták - el magokat, mellyet én
nem láthatván, golyóbíssaink felettek mentek - el
's kardjaink csak a' fejek felett vagdalkoztak, 's
csak lántsáikat érték, mellyek egészszen is ösz-
sze voltak lyuggatva és vagdaltatva. Ez a' ve-
rekedés egész virattig e'képpen folyt: ekkor kez-
dettük szemlélni, a' mi törtéot. Most már *Her,*

ner nevű altisztünk egy Orosz puskát kapván, fel a' gráditson lement az 'Kozákok' búvó lyukába az ő megtámadtatásokra; őtet követték kardal altiszt *Pomerelt* és Brigadéros *Grabonszky*. Egy köz emberünk, kinek kezéből a' kardot a' lántsával kiütötték volt, egy Kozáknak a' lántsáját két kézzel megragadta, így kiáltván, *tsapjátok el a' kezét!* Ezt halván megrettentek a' Kozákok, a' lántsáikat minnyájan elhányván, *pardont* kértek. Kettő elesett, néhányak sebet kaptak, a' többeket elfogtuk. Az öreg katonák, kik a' magazinumokat őrzötték, fegyver nélkül voltak ugyan, hanem néhányak még is puskát kapván kezekbe, tüzelni kezdetek reánk; de én nem akartam hasonlóval fizetni nékik; nem adattam tüzet reájok; valami 120-szan voltak, kik minnyájan elfogattattak. —, Library Cluj

„Ez, Oberst Úr, valóságos leírása egy magában ugyan nem nagy történetnek, de a' melly azt bizonyítja, hogy a' mi regimentünkben még az a' vitézség és febyíték uralkodik, melly a' hét esztendei hadakozás idejében uralkodott. Ajánlom feljebb említett embereinket (ezek kapták Napoleon Császártól a' czímert).“

A' másik *nem hivatalos tudósítás* egy Warschaui levél, melynek ez a' foglalatja: —

„Nemzeti armádánkról ezeket írhatjuk: Gen. *Kosnicky* Jul. 8-dikán *Novogrodekbe* érkezett, a' honnét néki *Nieswitzbe* kellett volna sietve menni. Egy Ulánus (lántsás) Swadronunk 9-dikben egy nagy Kozák tsoportra találván, azt *Mir* városába békergette. Igen néki tüzesedvén, a' városon által egész a' tulsó külső városig kergette azt, a' hol igen sok Kozákság gyűlt össze. O.

berster *Sadziminszky* azokközben egész regimentjével segítségére sietett az előre küldött Swadronnak; de alig érkezett ki a város eleibe, 5 Kozák Regimentek azonnal reá támadtak, 's mennél hathatósabb ellentállást láttak magok előtt annál inkább szaporodván, Obersterünket úgy körül vették, hogy keresztül vágni kéntelenített a kozákságon, hogy magát 3 Ulánus Swadronokkal, mellyek az ő segítségére jöttek, össze tsatolhassa. Az ellenség sokkal többet vesztett, mint a mi 20-dik Brigadánk, melly itt verkedett, és rendjét az ellenség nagy száma miatt is el nem vesztette. Azután a mi 28-dik Brigadánk is össze tsatolta magát a 20-dikkel, és a Kozák seregekkel által ellenben töltötték el az éjjelt. Jul. 10-dikén az egész osztály előnyomult *Mir* városáig, a hol magát délben egy kevésbé kinyúlódván, onnét *Nieswicz* felé tovább indult. Előlmenőink *Mirtol* egy órányi távolságra utólérték az ellenséget, és ötet a *Siemikowo* és *Horodetz* közt lévő erdőig kergették. Egy Regimentünk az erdőn is által ment, de igen nagy erővel lenni látván az Oroszokat, seregünk több része az erdőn innen maradt. A foglyoktól, kiket 9-dikben kezire kerített volt az ellenség, seregünknek mennyisége felől tudósítván, azt gondolta, hogy az erdők és mocsarak között egészen semmivé fog tenni minket. Minden felől reánk ütött; hozzá legközelebb álló Swadronainkra kártátsessőt szórt; a *Siemikowoi* térséget az ellenséges könnyű lovasság egy szempillantat alatt elborította, mellyhez képpent a mi előre küldött Regimentünk az ellenség során kéntelenített magát által vágni, hogy az

Osztályhoz vissza érkezhessék. Az alatt az Orosz Huszárok és Dragonyosok is megérkeztek; heves verekedés támadott. Két Regimentjeink leg alább is reá tsaptak 40-szer az ellenségre. Bét regimentjeink ditsősséggel fedték-bé magokat ezen tsában. Az ellenség egyedül tsak a' maga nagy számába helyheztetvén bizodalját, nem vette észébe, hogy minémű hasznát vehetné a' mi fekvésünknek; már 9 óra volt, mikor az ő hátulsi tsapatjai a' mi bal szárnyunkhoz jutván, azt már az utolsó szakaszig körül-kerítették vala, sőt két Regimentjeinknek nyílásaik közé már néhány ezer Kozákok bényomakodtak volt. Tsak ugyan még is vissza vonták magokat a' mi Uhlánus Osztályaink, szünetlenül verekedve, egész *Mir* tályáig, a' hol egy Brigáda segítségére megérkeztvén, ennek két Svadronai azonnal előre siettek, a' mellyek, és néhány ágyúink' tüze, az ellenséget azonnal megállították, és a' szomszéd erdőig kergették. Osztályaink egész vírattig a' tsata piatzon maradtak, a' hol az ellenség sem háborgatta őket. Ez a' hat óráig tartó tsata leg vakmerőbb és leg hevesebb volt mind azok között, a' millyenek tsak történhetnek. Az Orosz Dragonyosok és Huszárok rendkívül sokat vesztek. Generális *Pahlen*, 's Oberstlieutenant *Adrianow* és *Jalowaysi* elestek. (Ezen nevekre nézve különböznek a' hivatalos és nem hivatalos tudósítások egymástól: de ezt a' M. Kurir sem igazíthatja meg). A' tsata piatzot tsupa *Kozák*, *Kálmuk*, *Bashir*, és *Tatár* holt testek fedték-bé. Mi itt egy Stábtisztet is elnem veszítettük; 's fegyverünk' ditsősségét is megtartottuk. Sok ellenséges tiszti czímereket nyer-

tünk; igen tsudállatos öltözetek és fegyverek kerültek kezünkre, mellyek az Ásiai vad Tatar tsordáktól valók, a' kik az ellenség katonái között leg kegyetlenebek. Egy szóval a' mi 3000 lovasaink, 8000 Kozákok, 3000 reguláris katonák, két gyalog Vadász Regimentek, és 30 ágyúk ellen állották-ki a' verekedést. Jul. 14-dikén egy lovas Regimentünk a' futó Kozákságnak egy nagy rajját szélllyel vervén, 's abban sok kárt tévén, a' nagy bátorság és tüzesség által igen meszsze ragadtatott, 's a' Nieswietzből *Schluk* felé menő úton egész *Romanowig* előnyomult, a' hol az egész ellenséges ármáda feküdt. Néhány Kozák és egyéb Regimentek a' lógerből kijövéen, Regimentünket körülvették, de ez vitéz módon keresztül vágott rajtok, sokakat megölt közülök, ámbár maga sem keveset veszített. Májor *Moutresor* megsebesedvén más néhány tisztekkel együtt fogságra esett. A' Regiment' holtakból, sebesekből, és elfogattakból álló egész veszítése, 240 emberekre telt. Tegnap 200 Orosz foglyok érkeztek meg ide *Warschauba*. A' Papi előljárók' rendeléséből az itt lévő templomokban 40 napi imátságok tartatnak itt, a' Napoleon, az ő Szüvetségese, és a' mi fegyvereink' boldogulásáért."

A' Frantzia nagy ármáda 10 kisebb ármádából áll, e' szerént: a' bal szárnyát a' 10-dik ármáda nevezete alatt a' Marschal *Magdonald* vezérlése alatt lévő seregek; a' derekát az első (a' M. *Devoust* vezérlése alatt lévő), a' harmadik (a' M. *Ney* alatt lévő), 's az 5-dik és 6-dik (az Olasz Vice Király alatt lévő) ármádák; a' jobb szárnyát pedig az 5-dik, 7-dik, és 8-dik

(a' Westpháliai Király alatt lévő) ármádák formálják. (Ez a' job szárny nyomta Nieswitz' táján az Oroszokat). A' 9 dik ármádiával M. Viktor az *Albis* és *Odera* vizek között áll. Az egész lovasságot a' Nápolyi Király vezérli. A' Bavarusokat Gen. *Wrede*, a' Württembergieket az *Ö. örökös Princzek*, a' Szakszonaiakat pedig Gen. *Funk* vezérlik.

Egy *Königsbergből* Jul. 27-dikén költ levelnek ez a' foglalatja: — A' szövetséges ármádák szüntelenül nyomódnak előre; az Oroszok' plánuma naponként meg-magyarázhatatlanabbnak lenni látszik; meg nem lehet magyarázni, hogy ilyen termékeny tartományokat, mellyeknek lakosaik más nemzethez szítanak, valamelly plánum szerént hagyhatták-el. — De tegyük fel, hogy plánum szerént történt is a' dolog: hogy eshetett még is, hogy ilyen hosszúságú hátrahagyásai után ily hebehurgya módon tették hátrahagyásait, és hogy a' Frantzia Császár mozdálásainak sebességét meg nem fontolták. Úgy látszik, hogy a' Frantzia ármádának fő ereje a' *Düna* és *Dnieper* eredeteik közzé akar bényomulni; így akarja a' *Düna* jobb partján lévő sántzokat megkerülni, míg az alatt az ármáda' más csoportjai előlről, t. i. a' víz' bal partja felől fogják ezen sántzokat fenyegetni.

A' Frantzia, Anglus, és Orosz Akták'
folytatása.

VIII. dik Akta. Az Orosz Minister Gróf Romanzow válaszsza a' Frantzia Ministertől April 25-dikén hozzája intéztetett jelentésre. Költ Wilnában, Máj. 12-kén, 1812. —,

„Uram Herizeg! Gróf *Narbonne* úr által adta nékem a' tudósításokat, mellyeket Exc.ád reá bízott. En ezeket azonnal Császárom eleibe terjesztettem. Ő Fge a' maga systemája mellett, melly a' maga oltalmazásában határozódik, mind végig állandó sőt annál mértékletesebb lévén, mennél nyilvánosabban szemlélheti fegyvere erejének arra való alkalmas voltát, hogy a' birodalma java és koronája' méltósága ellen tétetődő igazságtalan probatételeket vissza verheti, tsak abban határozza-meg a' maga kívánságát, hogy a' Hertzeg Úr a' maga udvara fundamentomos kívánságait nyilatkoztassa-ki. Ő Felségének leg inkább szívének fekvén az, hogy mindent elkerülhessen, a' mi a' két udvarok között gyűlölséget és kedvetlenséget gerjeszthetne, nékem megparantsólta, hogy azon panaszokat, mellyeket Exc.ád elő hord, még most ne czáfoljam-meg, 's erőssítéseit, mellyek nagy részint egészen elfatsart történeteken, vagy tsak üres vélekedéseken fundáltak, ne tagadjam. A' Báró *Serdobin* által H. *Kurakin*hoz küldetett nyilatkoztatások, egy részint minden panaszokra előre megfeleltek; az én Császárom' Frantzia országéránt való magaviseletének egyenességét, valósága szerént kibyilatkoztatták; a' mi készületeinknek valóságos okát megmagyarázták, melly még a' Napoleon Császár' reménségét is fellyül haladni látszott, midön nállunk a' fegyveres mozdulások, a' Frantzia ármádának fenyegetőző 's azon lineát is által hágott előnyomúlása mellett is, a' melly lineánál annak a' mi határunk' bátárságára nézve meg keillett volna állapodni, még most is azon állapotban vannak,

mellyben az utolsó Kurirnak elindulásakor voltak. Valósággal, nekünk sem Pruszsziába sem a Warschauer nagy Hertzegségbe által nem ment még egy emberünk is; 's részünkről a' békeségnek megtartathatása eleibe még eddig semmi akadály nem tétetett. Ellenben a' mi útasításaink mellyeket legújabbán H. Kurakinhez küldöttünk, minden eszközöket nyújtanak a' megbékéllésre, 's azon alkudozásoknak elkezdettetésekre, mellyeket az úr udvara kíván. Mi örömmel értettük, hogy miképpen fogadta Napoleon Császár a' mi javallásainkat. Az a' hivatal szerént való válasz, mellyet Exc.ád azokra fog adni, fogja, a' békeséget vagy hadakozást illető nagy kérdést meghatározni. Ez a' mérséklettséggel készült válasz, mellyet én most küldök Exc.ádhoz, bizonyos kezessegül szolgálhat Exc.ádnak az erránt, hogy mi minden alkalmatosságon kapni fogunk, a' melly a' békeségnek előmozdítására magát előadja. Ő Felsége igen kedves ki nézést talált azon ajánlásokban, mellyeket ő Frantzia Cs. F. ge az Angliai országlószéknek tett, 's azon figyelmetességért, hogy Napoleon Császár ezek felől ő Felségét tudósította, igen háládatos lévén ő F. ge, azon áldozatokat, mellyeket ez a' Fejedelem a' békeségnek helyreállításátthathatásáért tenni kíván, mindenkor méltó tekintetben fogja tartani; az ő F. ge szeméi előtt nints semmi olyan áldozat, melly igen nagy len ne, mihelyest az által ezt a' szép *resultátumot* elérhet élni. Szerentsém van lenni, s. a. t. —

„Gróf Romanzow,

IX-dik Akta. Az Angliai Státus Titoknak Lord Kastlereagh' válaszsza, a' Frantzia Minis-

tertől Április 17-dikén hozzá küldetett írásra. Kélt Londonban a külső dolgokra ügyelő Cancellariában, Apr. 28-dikén, 1812-ben. —

„Uram! Az Exc.ád Apr. 17-dikén kélt írása megérkezett és a Régens Princznek által adott. Ő Királyi Hertzegsége minnelőtte nékem hatalmat adna arra, hogy az Exc.ád írására tétendő nyilatkoztatásra kibotsátkozhassak, kén- telennek gondolja lenni magát, arra, hogy ma- gának megmagyaráztassa azt, hogy miképpen érti Frantzia ország az Exc.ád írásában ezen szavakat: *A mostani Dynastia függetlenné lenni hirdettetik, és Spanyol Ország a Kortesek nemzeti Constitutziója által kormányoztatik.* Ha, mint ő K. H. ge fél, ezen javallás értelme az, hogy a Spanyol országi Királyi hatalom és annak a Kortesektől formáltatott Országlószéke, a Frantzia Uralkodónak testvérében és az intézete alatt formáltatott Kortesebben, nem pedig a törvényes Fejedelemben *IV. dik Ferdinandusban* 's örököseiben, és a Korteseknek azon rend- kívül való gyűlésebben, a melly most az ő nevében és hatalmazása alatt ezen országban a közönséges kormányozásnak hatalmával felruház- tatva van, ismértessék meg: ezenn esetben pa- rantsolatom van, nyilvánásgosan és meghatáro- zott módon nyilatkoztatni Exc.ádnak, hogy egyenességgel való maga lekötelezései meg nem engedik ő K. H. gének azt, hogy olyan békessé- ges ajánlásokat elfogadjon, mellyek ilyen fun- damentomos feltételre vannak helyheztetve.

„Eltelenben, ha a feljebb előhozott kifejezé- sek arra a mostani Országlószékre találnak czél- zani, melly a IV. dik Ferdinandus nevében feo- áll, ezen esetben kész leszen ő K. H. ge az Exc. ádtól által küldetett fundamentomos feltételekre magát körülállásosan kinyilatkoztatni, a lé- vőn leg elevenebb kívánsága, hogy szövetségesei- vel egy társaságban, Európa' tsendességét elő mozdíthassa, 's egy olly békességen, a melly nem tsak Nagy Britannianak és Frantzia orszá- nak, hanem az ő szövetségeseiknek is betsületes lehet, munkálkodhassék. —

„Minekutánna én a' Régens Princz' gondolatait azon pont eránt, melly felelt nekünk mindeneknek előtte meg kell egymást értenünk hogy további értekezésekbe bocsátkozhassunk, így nyilvánosságosan kijelentettem, magamat az előmbeszabotott útasttáshoz tartom szorosán, és elkerülöm a' szükségtelen megjegyzéseket, és az Exc.ád irásában találtató oldalfélt való dolgokra ellenkező szemrehányásokkal való feleletet. Szerentsére a' Nagy Britannia' magaviseletének meniségére, a' külömbkülömb időkbéli levelezéseket, és a' világ által ezek eránt már rég kimondatott ítéletet, előhozhatom. A' mi a' háború folytatására szerentséltlenül felvétetett mostani módot, valamint szintén azon kirekesztő és önkény szerént való princzipiumokat illeti, mellyek felől azt erősíti Exc.ád, hogy ezek okozták volna a' hadakozás gyarapodását, tagadnom kell, hogy Anglia ebben részes legyen, 's réám bízott, hogy tegyen bizonyossá Ex.ádat a' felől, hogy a' mi országglószékünk ennek létét igazán siratja, mint a' melly által az inségek szükségtelenül szaporítatnak, és hogy a' mi leghathatósabb kívánságunk, akár hadi akár békességes állapotban legyenek is Frantzia Országgal, abban határozódik, hogy a' külömbkülömb népek között való állapot, egyenes és a' régi időkben szokásban volt princzipiumokra helyheztedődjön vissza. —

„Kastlerógh.

Utolsó Jegyzések.

Az Angliai országglószék vissza vette a' Kabinéti Rendeléseket. A' Régens Hertzeg, az E-szaki Európai környülállásokra nézve 3 millió font sterlinget (több mint 30 millió forintokat) kíván a' Parlamentomtól. — Amerika meghatarozta Anglia ellen a' hadakozást.

Jul. 19-dikén heves tsata történt a' Pruszsok és Oroszok között: Riga mellett a' Duna bal partján, melly után az Oroszok a' víz jobb partjára által mentek, minekutánna Rigának a' bal parton lévő külső városait, egészszen felégették.

(Erről a' jövő árkusban többet).

P. D.